

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
OFISI YA RAIS
TAWALA ZA MIKOA NA SERIKALI ZA MITAA
MKOA WA KAGERA
UPIMAJI WA UTIMILIFU KIDATO CHA NNE 2023
KISWAHILI
MWONGOZO WA USAHIHISHAJI(MARKING SCHEME)

SEHEMU A: ALAMA 15

1.
 - i. B
 - ii. A
 - iii. B
 - iv. B
 - v. **C@ ALAMA 1 =10**
 - vi. D
 - vii. C
 - viii. C
 - ix. B
 - x. B
- 2.

ORODHA A	(I)	(II)	(III)	(IV)	(V)
ORODHA B	E	C	A	B	D

@ ALAMA 1 =05

SEHEMU B: ALAMA 40

3.
 - a) Debetupu
 - b) kuiva macho/ kupigasoga ALAMA 4 @ I
 - c) kidudumtu/Duniakazi
 - d) simamakando
4.
 - a) kishazitegemezinikishaziambachokikisimamapekeyakehakitoitaarifakamilimf.mb uzialiyenunuliwa. (ALAMA 01)

b)

- i. kishazitegemezihusimamakamakiimakatikasentensi mf mbuzialiyenunuliwa .
- ii. kishazitegemezihusimamakamakiimakatikasentensi mf shuleiliyojengwa/imefunguliwa

K

A

- iii. Kishazitegemezihutawaliwanamofimuzaurejeshi mf mtiulioanguka
- iv. Kishazitegemezihufanyakazikamakivumishi au kielezimfano

Shtgkivumishi-Atakayechezavizuriatapewazawadi

Shtgkielezi- aliliaalipoumia

ALAMA 01@=4

5.

a)

- i. Hudokezanafsi mf. **a**nacheza
- ii. Kudokezanieo mf. **Tu**naimba ALAMA 01@=05
- iii. Kudokezaurejeshiwamtenda au mtendwa mf. aliyepigwa
- iv. Kudokezakaulimbimbali mf.some**ka**,pig**ana**
- v. Hudokezahaliyamazoea mf **hu**imba,**hu**cheza.

b)

- i. Kifo
- ii. Tangazo
- iii. Sifa
- iv. Zindiko
- v. KilioALAMA 01@=5

6.

a)

- i. Kiswahili kilifundishwakamamojayasomokitaalumasiotulughayamawasiliano
- ii. vitabuvilichapwakwalughaya Kiswahili nakutumikamashuleni
- iii. Kiswahili kilifanywalughayakufundishwakuanziadarasa la kwanza hadi la nne,hivyokusaidia Kiswahili kukuanakueneakwaharaka.
- iv. Waliandikakamusiya Kiswahili sanifuilikukuzanakuenezalughahiyo
- v. Uanzishwajiwavyuovyauaualimuambavyovilitoamasomoyakekwalughaya Kiswahili.ALAMA 05@ 01

b)

- i. Huvutiaumakiniwamtumiajiwakamusi.
- ii. Huwezeshawatumiajiwakamusikuundadhanayajambo
- iii. Maumbohunatakatikakumbukumbuzawatumiaji
- iv. Huwezeshawatumiajikamusikuonamfananowavitu..

ALAMA 04@01

7.
 - i. Kichwa cha shairi TUWE NA MAADILI MEMA/TUZINGATIE MAADILI MEMA (**ALAMA 02**)
 - ii. Mtunzianasisitizakwambahekimanzurihumfanyamtukuwanabidikatikakilean achokifanyanakumfanya awe namaisha bora Zaidi.
(**ALAMA 01**)
 - iii.
 - a) Asiyesikia la mkuuhuvunjikaguu.
 - b) Samakimkunjeangalimbichi(**JUMLA ALAMA 02@01**)Kwahojambilitu
 - c) Maadilimemanichanzo cha mafanikio.
 - iv. Mtunziametumiamtindowakimapokeokwasababukilabetilinamishororo mine navinavyamwishovinaishiana “ma”(ALAMA 02)
8. Madharayaulevikatikajamii
 - i. MalezimabayakwawatotomfanoMzeeLomolomo.
 - ii. KifomfanoMzeeLomolomo
 - iii. KutokujalifamiliamfanoMzeeLomolomo(**ALAMA 05 @01**)
 - iv. KuwanaafyamgogoromfanoMzeeLomolomo
 - v. Umaskini

SEHEMU C (ALAMA 45)

9. Mwanafunziajadilidhimazafasihisimulizikatikajamii:
 - i. Fasihisimulizihuelimishamfanomaigizo
 - ii. Fasihisimulizihuburudisgamfanovichekesho
 - iii. Fasihisimulizihuadibumfanohadithi
 - iv. Fasihisimulizihukuzaujasirimfanomajigambo
 - v. Fasihisimulizihukuzalughamfano semi
 - vi. Fasihisimulizihudumishautamadunimfanomivigha.

Utangulizialama 02

Kiinialama 02@=12

Hitimishoalama 01

10. Mwanafunziajadilinafasiyamwanamkekatikajamiikwakutumiamifanoyawahusikakati kaRiwaya

A : WATOTO WA MAMA N'TILIE

- mwanamkenimchapakazi(mama ntilie)
- o mwanamkenimwenyehuruma (mama ntilienaZenabu)

- o Mwanamkenimzazi(mam ntilie)
- o mwanamkenimvumilivu (mama ntilie)

B : TAKADINI

- `mwanamkenikiumbejasiri (sekainashingai)
- mwanamkenimwanamapinduzi(sekainashingai)
- mwanamkenimwenyeupendo (sekainapindai)
- mwanamkenimlezi bora (sekai)

C : JOK LA MDIMU

- mwanamkenijasiri (pamela)
- mwanamkekamachombo cha starehe
- mwanamkenimzazi (mkewaTino)
- mwanamkenimwenyemsimamo (Pamela)

Utangulizialama 02

Kiinialama 02@=12

Hitimishoalama 01

11. MwanafunzianatakiwaketumiaTamthiliayaKiliochetunaOrodhatu

Utangulizialama 02

Kiinialama 02@=12

1 KILIO CHETU

Mambo yanayopelekeamaambukizi

- i. Ukosefuwaelimuyajinsia
- ii. Atharizautandawazi
- iii. Mila potofu

2 ORODHA

Mambo yakuuepuka UKIMWI

- i. Uaminifukatikamapenzi
- ii. Kutumiakondom
- iii. Elimuyajinsiakutolewa

Hitimishoalama 01

12. Ushairi

MALENGA WAPYA

- i. Muundowatathlithamfanoshairi la “puuzo,uanapayuka.
- ii. Muundowatarbiamfanoshairila”bahari,mkulimanausiwebendera”
- iii. Muundowasabilia /takhmisamfanoshairi la n”siharakiemaisha,israfunapunda”

WASAKA TONGE

- i. Muundowatathlithamfanowashairi”hatunakauli,sikujuanakansa”
- ii. Muundowatarbiamfanokatikashairi la “mchezahawikiwete,siwimajimafunapendotamu.
- iii. Muundowasabiliamfanowashairi “walalahoi,nahodhananiliksha”

MASHAIRI YA CHEKACHEKA

Mashairiyoteyanamuundowatarbiamfano” njiwa, kiumemtini,moyo, kunanini? Nk

Utangulizialama 02

Kiinialama 02@=12

Hitimishoalama 01